

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ в.о.ректора

О.В.Вересня 2021 р., № 494

**Положення
про моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й
освітньої діяльності
в Полтавському державному медичному університеті**

ПОЛТАВА 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності в Полтавському державному медичному університеті (далі – Положення) регламентує порядок, процедури і форми проведення моніторингу й оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності в Полтавському державному медичному університеті (далі – Університет).

1.2. Це Положення розроблене відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII, «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 р. № 2745-VIII, Статуту Університету.

1.3. У цьому Положенні використано такі скорочення:

ПДМУ – Полтавський державний медичний університет;

ЕК – екзаменаційна комісія;

ЗВО – заклад вищої освіти;

КТІ – комплексний тестовий іспит;

ННПО – навчально-науковий інститут післядипломної освіти;

ННМІ – навчально-науковий медичний інститут;

НПП – науково-педагогічні (педагогічні) працівники;

ОП – освітня програма;

ОР – освітній рівень.

1.4. Тезаурус:

Оцінювання – аналітичний інструмент або процедура, призначення якої – вимірювання прямих ефектів, досягнутих результатів і довгострокових наслідків реалізації програм, політик та співвіднесення їх із очікуваними результатами.

Моніторинг – це спеціально організоване, постійне, цільове відстеження й діагностика стану освіти на базі систематизації чинних джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами.

Моніторинг в освіті – це система збирання, обробки, зберігання й розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її компоненти, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що дозволяє робити висновки про стан об'єкта і дає прогноз його розвитку.

Моніторинг якості освіти – постійне відслідковування ходу освітнього процесу з метою виявлення й оцінювання проміжних результатів, факторів, які на них вплинули, а також прийняття і реалізації управлінських рішень щодо регулювання і корекції освітнього процесу.

Призначення моніторингу – забезпечення всіх учасників освітнього процесу зворотним зв'язком із метою внесення послідовних змін у процес реалізації освітньої програми для підвищення її якості й результативності.

Якість освіти – інтегральна характеристика системи освіти, яка відображає ступінь відповідності досягнутих реальних освітніх результатів та умов освітнього процесу нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, що встановлені законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності – рівень організації та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти і відповідає вимогам, які встановлені законодавством і/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності (у вищій освіті) – рівень організації освітнього процесу у ЗВО, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти і сприяє створенню нових знань.

1.5. Моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету спрямовані на:

- урахування вимог й очікувань основних користувачів освітніх послуг Університету – вступників, здобувачів вищої освіти, роботодавців;
- своєчасне виявлення недоліків в освітньому процесі і з'ясування причин, які їх зумовлюють, реалізація заходів щодо усунення цих причин.

1.6. Внутрішній моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету здійснюються на таких рівнях:

- ректорський;
- факультетський (інститутський);
- кафедральний;
- самооцінювання.

1.7. Відповідальні за організацію моніторингу й оцінювання якості вищої освіти і освітньої діяльності Університету:

- на рівні Університету – ректор і проректори, навчальний відділ, навчально-методичний відділ забезпечення якості освіти;
- на рівні факультетів (інститутів) – декани факультетів, заступники деканів, директор ННПО, заступники директора ННПО, директор ННМІ, директор медичного коледжу;
- на рівні кафедр – завідувачі кафедри;
- інші структурні підрозділи.

1.8. Оцінювання на рівні Університету передбачає:

- ✓ оцінювання якості кадрового, науково-методичного, інформаційного й матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу;
- ✓ оцінювання готовності факультетів (інститутів) і кафедр до навчального року;
- ✓ моніторинг і оцінювання проведення комплексних тестових іспитів (КТП), ліцензійних тестових іспитів Крок-1, Крок-2 і державної атестації випускників;
- ✓ оцінювання дотримання вимог щодо ведення і збереження навчальної документації.

1.9. Моніторинг і оцінювання на рівні факультетів (інститутів) включають:

- ✓ моніторинг і оцінювання дотримання НПП, здобувачами вищої освіти, лікарями-інтернами, курсантами і слухачами графіка навчального процесу, розкладів занять і контрольних заходів;
- ✓ моніторинг і оцінювання дотримання здобувачами вищої освіти, лікарями-інтернами, курсантами і слухачами порядку ліквідації академічної заборгованості;
- ✓ моніторинг і оцінювання формування й виконання лікарями-інтернами, курсантами і слухачами індивідуальних навчальних планів;
- ✓ моніторинг і оцінювання організації науково-дослідної роботи лікарями-інтернами, курсантами і слухачами.

1.10. Моніторинг і оцінювання на рівні кафедри охоплюють:

- ✓ моніторинг і оцінювання якості навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін;
- ✓ моніторинг і оцінювання відповідності змісту навчальних занять програмам навчальних дисциплін;
- ✓ моніторинг і оцінювання використання активних форм навчання і нових освітніх технологій;
- ✓ моніторинг і оцінювання відповідності форм поточного контролю силабусу, робочій програмі і змісту навчальної дисципліни;
- ✓ моніторинг і оцінювання здійснення контрольних заходів перевірки знань здобувачів вищої освіти;
- ✓ моніторинг і оцінювання творчої і науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.

1.11. Самооцінювання призначене для:

- ✓ самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (модуля, розділу, теми);

✓ дистанційного, в онлайн-режимі, контролю засвоєння знань з базових дисциплін.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ МОНІТОРИНГУ Й ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Мета моніторингу й оцінювання якості вищої освіти і освітньої діяльності в Університеті – забезпечення ефективного, об'єктивного інформаційного відображення стану якості системи вищої освіти, відстеження динаміки якості наданих освітніх послуг, ефективності управління якістю вищої освіти, виявлення змін, що впливають на якість вищої освіти й освітньої діяльності в Університеті, а також вивчення рівня ефективності роботи закладу, результатів організації навчально-методичної і наукової роботи.

2.2. Завдання моніторингу й оцінювання якості вищої освіти і освітньої діяльності Університету

2.2.1. Здійснення систематичного моніторингу й оцінювання освітнього процесу в Університеті:

- здійснення моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних (педагогічних) працівників Університету і регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному вебсайті Університету, інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних (педагогічних) працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти і кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання й виявлення академічного плагіату в наукових і науково-методичних працях учасників освітнього процесу;
- визначення якості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, рівня їхньої соціалізації;
- оцінювання якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, ресурсного забезпечення Університету.

2.2.2. Створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу.

2.2.3. Аналіз чинників впливу на результативність успішності, підтримка високої мотивації навчання.

2.2.4. Проведення порівняльного аналізу і аналізу факторів, що впливають на динаміку якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету.

2.2.5. Прогнозування динаміки розвитку освітнього процесу в Університеті на підставі об'єктивних даних.

2.2.6. Попередження негативних тенденцій в організації освітнього процесу Університету.

3. ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Внутрішній моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету є комплексними і охоплюють:

- *моніторинг і оцінювання якості організації освітнього процесу;*
- *моніторинг і оцінювання якості викладання;*
- *моніторинг і оцінювання якості оцінювання результатів навчання;*
- *моніторинг і оцінювання кадрового, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення освітнього процесу (див. Рис.1).*

3.2. *Моніторинг і оцінювання якості організації освітнього процесу* охоплюють:

- моніторинг планування освітнього процесу і його реалізації;
- моніторинг і оцінювання якості навчально-методичного і наукового забезпечення.

3.3. *Моніторинг і оцінювання якості викладання*

Моніторинг і оцінювання якості викладання в Університеті здійснюються у формі взаємовідвідувань, моніторингу відвідувань, експертного оцінювання, анкетування й самооцінювання.

Взаємовідвідування – форма взаємного оцінювання й обміну досвідом викладання з метою вдосконалення педагогічної майстерності НПП. Графіки відкритих занять і взаємовідвідувань на кожен семестр затверджує завідувач кафедри. Їхні результати обговорюють на засіданні кафедри.

Моніторинг відвідування здійснюють особи, яким делеговано такі повноваження (проректор, директор ННПО, директор ННМІ, декан факультету, завідувач кафедри, фахівець навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти) з метою виявлення загального рівня викладання й педагогічної майстерності окремих НПП. Результати моніторингу відвідувань обговорюють з НПП, а, за необхідності, із завідувачами кафедр або на засіданнях кафедр.

Експертне оцінювання якості викладання виконують за наявності конфліктних ситуацій, пов'язаних з діяльністю НПП. Для здійснення

експертного оцінювання розпорядженням першого проректора з науково-педагогічної роботи створюється комісія з осіб, яким делеговані повноваження забезпечувати розгляд скарг.

Анкетування здобувачів вищої освіти здійснюють з метою оцінювання рівня задоволеності вимогами здобувачів вищої освіти щодо якості викладання, педагогічної майстерності НПП, дієвості академічної політики Університету стосовно розвитку soft skills, організації освітнього процесу за освітньою програмою, якості освітньої підтримки здобувачів вищої освіти, рівня матеріального забезпечення освітнього процесу за освітньою програмою. Порядок анкетування регламентує «Положення про опитування стейкхолдерів Полтавського державного медичного університету».

Самооцінювання здійснюється шляхом визначення результативності виконаної НПП навчальної, методичної, наукової й організаційної роботи за навчальний рік. Результати самооцінювання НПП розглядають на засіданні кафедри в кінці навчального року.

3.4. Моніторинг і оцінювання якості оцінювання результатів навчання

Основа внутрішнього моніторингу і оцінювання якості освітньої діяльності – моніторинг і оцінювання якості оцінювання результатів навчання (діагностика знань здобувачів вищої освіти науково-педагогічними (педагогічними) працівниками). Цей моніторинг дає змогу виявити відхилення між фактичними і результативними очікуваними показниками.

Завдання моніторингу і оцінювання якості результатів навчання:

- ✓ оцінювання рівня набуття знань здобувачами вищої освіти;
- ✓ виявлення умінь і навичок здобувачів вищої освіти використовувати набуті знання в практичній діяльності;
- ✓ виявлення рівня набуття фахових і загальних компетентностей, розвитку soft skills зокрема;
- ✓ моніторинг і оцінювання результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- ✓ виявлення причин недостатнього засвоєння навчального матеріалу тощо.

Моніторинг і оцінювання якості результатів навчання здійснюються на таких рівнях:

- **на рівні Університету** – оцінювання якості навчання здобувачів вищої освіти й результатів КТІ, Крок-1, Крок-2, державної атестації випускників.
- **на рівні факультету (інституту)** – моніторинг і оцінювання якості вивчення навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти;

- моніторинг і оцінювання якості навчання лікарів-інтернів, курсантів і слухачів й виявлення чинників, які впливають на результати навчання;
- моніторинг і оцінювання документального оформлення результатів навчання.

➤ **на рівні кафедри** – моніторинг і оцінювання набуття практичних умінь і навичок здобувачами вищої освіти;

- моніторинг і оцінювання збереження знань здобувачів вищої освіти.

➤ **на рівні науково-педагогічного (педагогічного) працівника** – моніторинг і оцінювання здійснення вхідного, поточного і підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3.5. Вхідне оцінювання знань (діагностика початкового рівня знань здобувачів вищої освіти) здійснюється на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, необхідних для вивчення певної навчальної дисципліни. За його результатами НПП вибирає відповідні методи навчання.

Результати діагностики початкового рівня знань здобувачів вищої освіти обговорюються на засіданні кафедри і можуть бути підставою для внесення коригувань у силабуси й робочі програми навчальних дисциплін.

3.6. Поточне оцінювання здійснюють під час проведення навчальних занять з метою перевірки:

- засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу;
- набуття практичних навичок;
- уміння самостійно опрацьовувати, публічно або письмово подавати певний навчальний матеріал.

Форми і методи здійснення поточного оцінювання під час навчальних занять і систему оцінювання якості результатів навчання визначає кафедра, затверджуючи силабус і робочу програму навчальної дисципліни, а лектор доводить їх до відома здобувачів вищої освіти.

Види і форми методів поточного оцінювання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДМУ».

Інформацію про результати поточного оцінювання здобувач вищої освіти отримує під час навчальних занять, консультацій або через «Електронний журнал успішності» Університету.

3.7. Підсумкове оцінювання проводиться з метою оцінювання результатів навчання з навчальних дисциплін, а також рівня знань і вмінь здобувачів вищої освіти, які вони повинні продемонструвати для підтвердження набуття ними компетентностей, передбачених ОП.

Проведення підсумкового оцінювання в Університеті регламентоване «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДМУ», «Положенням про

організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ПДМУ» і «Положенням про Державну атестацію».

3.8. Моніторинг і оцінювання якості кадрового, науково-методичного, інформаційного й матеріально-технічного забезпечення здійснюють шляхом порівняння фактичних показників із нормативними вимогами й плановими показниками щодо забезпечення якості підготовки фахівців.

Схема моніторингу й оцінювання якості освітнього процесу

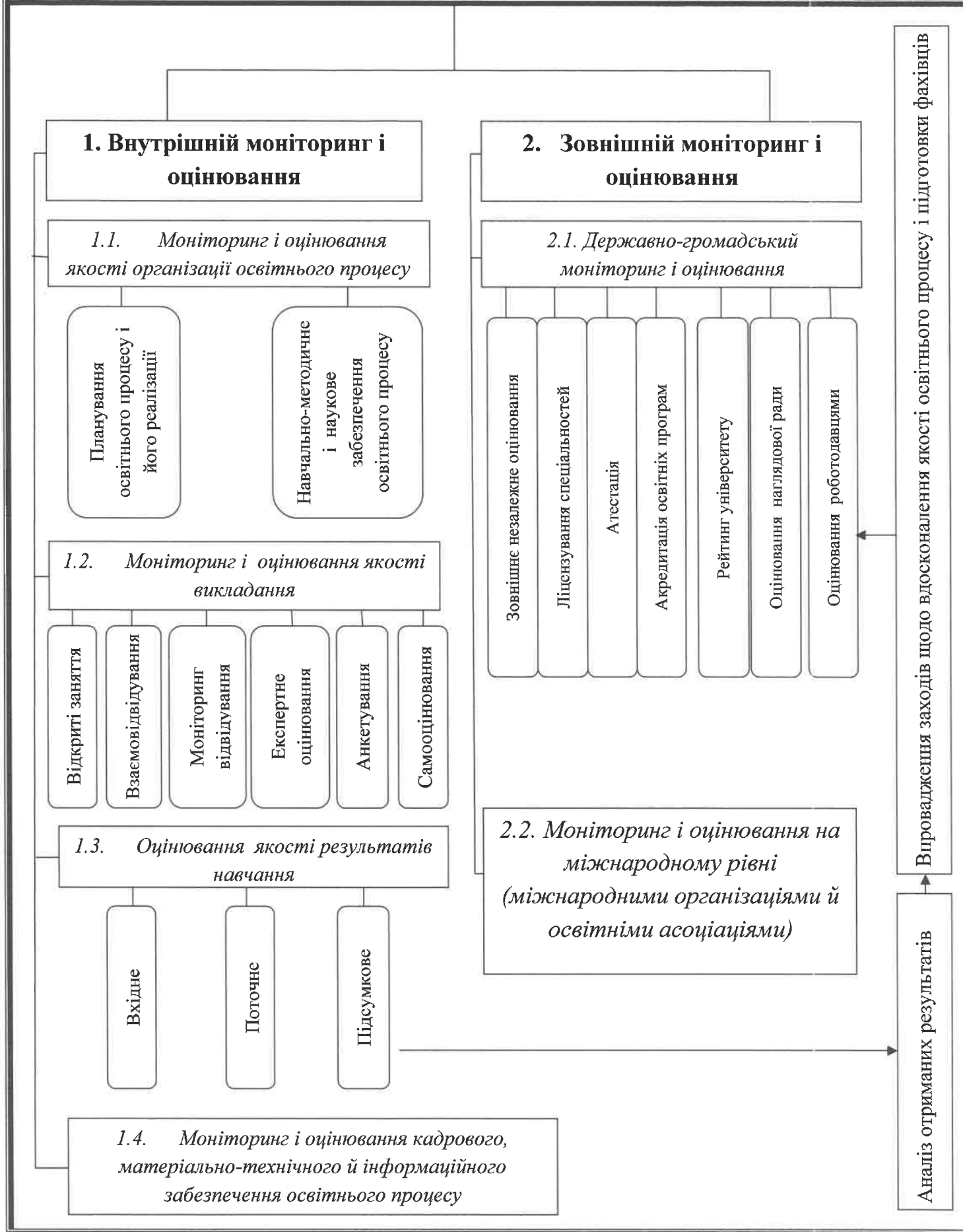

Рис. 1.

4. ЗОВНІШНІЙ МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ

4.1. *Зовнішній моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету охоплюють:*

- ✓ державно-громадський моніторинг;
- ✓ моніторинг на міжнародному рівні.

4.2. *Державно-громадський моніторинг і оцінювання*

Державний моніторинг і оцінювання здійснюються на плановій основі відповідно до чинного законодавства і нормативних актів органів державного управління.

Основними формами державного оцінювання є акредитація й експертиза, експертне оцінювання діяльності Університету й інспектування, які ґрунтуються на зіставленні основних показників Університету і норм, встановлених державою.

Громадський моніторинг і оцінювання передбачають залучення недержавних експертних організацій, що забезпечують суспільну експертизу якості освітніх послуг і враховують вимоги ринку праці. До громадського моніторингу належить:

- ✓ визначення рейтингу Університету;
- ✓ оцінка якості освітніх послуг громадськими організаціями, роботодавцями;
- ✓ оцінювання наглядової ради Університету;
- ✓ визначення професійної придатності фахівців (сертифікація фахівців) тощо.

4.3. *Моніторинг і оцінювання на міжнародному рівні*

Моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету на міжнародному рівні здійснюють міжнародні організації і освітні асоціації.

5. ПРЕДМЕТ МОНІТОРИНГУ І ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Предмет моніторингу і оцінювання – дослідження якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету.

6. ОБ'ЄКТИ МОНІТОРИНГУ І ОЦІНЮВАННЯ

6.1. Об'єкти моніторингу і оцінювання:

- освітнє середовище (контингент здобувачів вищої освіти, його диференціація, кадрове забезпечення);
- освітній процес (навчально-методичне забезпечення, аналіз вхідного, поточного, підсумкового оцінювання);
- якість і результативність діяльності науково-педагогічних (педагогічних) працівників.

7. СУБ'ЄКТИ МОНІТОРИНГУ І ОЦІНЮВАННЯ

- ✓ навчально-методичний відділ забезпечення якості освіти;
- ✓ навчальний відділ;
- ✓ моніторингова група з числа керівників структурних підрозділів, представників Вченої ради Університету;
- ✓ гарант освітньої програми і роботодавці;
- ✓ адміністрація Університету.

8. КРИТЕРІЇ МОНІТОРИНГУ Й ОЦІНЮВАННЯ

- об'єктивність (створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу);
- систематичність (згідно з планом);
- валідність (відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість оцінювання, шляхи перевірки результатів);
- надійність (повторне оцінювання іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості);
- студентоцентризм.

9. ПІДСУМКИ МОНІТОРИНГУ Й ОЦІНЮВАННЯ

9.1. Підсумки моніторингу і оцінювання підбиваються в кінці звітнього періоду, узагальнюються в схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах.

9.2. Дані моніторингу й оцінювання можуть використовуватись для обговорення на засіданнях кафедри, циклових комісіях, Вченій раді й ректораті Університету і оприлюднюються на офіційному вебсайті Університету.

9.3. За результатами моніторингу й оцінювання розробляють рекомендації, приймають управлінські рішення, здійснюють планування і прогнозування розвитку Університету.

9.4. Отримана під час моніторингу й оцінювання інформація має відповідати таким вимогам:

- об'єктивність (відображення реального стану справ);
- точність (мінімальність у похибках вимірювань);
- повнота (оптимальність джерел інформації);
- достатність (прийняття обґрунтованих рішень);
- оперативність (своєчасність інформації);
- доступність (реальність вирішуваних проблем).

10. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФОНД МОНІТОРИНГУ Й ОЦІНЮВАННЯ

10.1. Реалізація моніторингу й оцінювання передбачає організацію постійного відстеження й накопичення даних на основі документів і матеріалів, отриманих у ході:

- опитування, анкетування учасників освітнього процесу;
- державної підсумкової атестації у формі ЗНО;
- ліцензійних тестових іспитів Крок-1, Крок-2;
- підвищення кваліфікації й атестації НПП і керівних кадрів;
- результатів планових, спеціально організованих моніторингових досліджень.

10.2. Джерела даних для моніторингу і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету:

- результати проведення внутрішніх перевірок;
- результати проведення самоаналізу;
- результати опитувань усіх учасників освітнього процесу;
- відгуки роботодавців.

11. ПРАВА І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ МОНІТОРИНГУ І ОЦІНЮВАННЯ

11.1. Суб'єкти освітнього процесу Університету мають право на конфіденційність інформації.

11.2. Особи, які здійснюють моніторинг і оцінювання якості вищої освіти й освітньої діяльності Університету, мають право на публікацію даних із науковою або науково-методичною метою.

11.3. Особи, які організовують і здійснюють моніторинг і оцінювання, несуть персональну відповідальність за обробку даних, достовірність і об'єктивність наданої інформації.

11.4. За якість організації і проведення моніторингу й оцінювання, за несвоєчасне і недостовірне надання або ненадання даних відповідальність несуть особи, призначені наказом ректора Університету.

Начальник навчально-методичного відділу
забезпечення якості освіти

Наталія ДОРОХОВА